

การพัฒนารูปแบบปฏิสัมพันธ์ของการสอนอ่านเข้าใจความ

นางสาว สุมาลี ชุศรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-089-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019543

DEVELOPMENT OF AN INTERACTIVE READING COMPREHENSION
INSTRUCTIONAL MODEL

Miss Sumalee Shoosri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-089-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบปฏิสัมพันธ์ของการสอนอ่านเข้าใจความ

โดย นางสาวสุมาลี ชุศรี

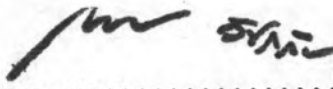
ภาควิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล

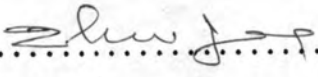
รองศาสตราจารย์ ดร. สุมิตรา อังวัฒนกุล

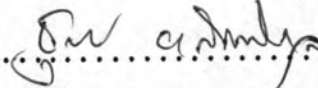

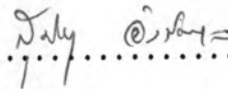
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

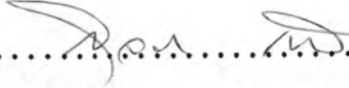

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

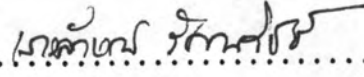
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมิตรา อังวัฒนกุล)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย)

.....กรรมการ
(ดร.อิสมาแอ อาลี)

สุมาลี ชุศรี : การพัฒนารูปแบบปฏิสัมพันธ์ของการสอนอ่านเข้าใจความ (DEVELOPMENT OF AN INTERACTIVE READING COMPREHENSION INSTRUCTIONAL MODEL)

อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล, รศ.ดร.สมิตรา อังวัฒนกุล, 233 หน้า

ISBN 974-583-089-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบปฏิสัมพันธ์ของการสอนอ่านเข้าใจความ และทดสอบรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นมา

ผลการวิจัยได้รูปแบบปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ ที่ส่งผลต่อการอ่านเข้าใจความ คือ การฝึกกลวิธีการเรียน ความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน และลักษณะของเนื้อเรื่องที่อ่าน เมื่อนำรูปแบบนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนสองภาษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษามลายูถิ่น เป็นภาษาที่หนึ่ง และพูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวน 72 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 36 คน ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบด้านการฝึกกลวิธีการเรียนมาเป็นตัวแปรจัดกระทำ โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึกกลวิธีการเรียน 4 แบบ คือ การเลือกใส่ใจ การบันทึกข้อความ การจัดระเบียบข้อความและการย่อความ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับวิธีสอนตามปกติไม่มีการฝึกกลวิธีการเรียน ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างองค์ประกอบด้านความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน ถูกนำมาเป็นตัวแปรควบคุม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มที่มีความรู้พื้นฐานสูงและต่ำ ส่วนองค์ประกอบด้านลักษณะของเนื้อเรื่องที่อ่าน ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความที่มีเนื้อเรื่องต่างกัน 3 ประเภท คือ เนื้อเรื่องที่ผู้อ่านคุ้นเคย ไม่คุ้นเคยและทั่วไป แบบแผนการทดลองเป็นแบบ 2 x 2 x 3 โดยวัดซ้ำที่ลักษณะของเนื้อเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ยังมีการวัดความสามารถทางภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 มีผลต่อการอ่านเข้าใจความ ในส่วนรูปแบบปฏิสัมพันธ์พบว่า ทั้ง 3 องค์ประกอบ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ส่วนปฏิสัมพันธ์รายคู่ พบเพียงคู่เดียว คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียน และความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน ในด้านประสิทธิผลที่ได้จากการสอนตามรูปแบบนี้พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมและคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังจากการทดลองสูงกว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนกลุ่มตัวอย่าง เข้ารับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C043633 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: READING COMPREHENSION/INTERACTIVE MODEL

SUMALEE SHOOSRI : DEVELOPMENT OF AN INTERACTIVE READING
COMPREHENSION INSTRUCTIONAL MODEL. THESIS ADVISORS: ASSO. CHUMPNORN
YONGKITTIKUL, Ph.D., ASSO. PROF. SUMITRA ANGWATANAKUL, Ph.D.,
233 PP. ISBN 974-583-089-5

The purposes of this research were to develop an interactive reading comprehension instructional model and to test the developed model.

The result of the research derived the interactive reading comprehension instructional model consisted of 3 affecting components on reading comprehension; learning strategies training, prior knowledge and text characteristics. The model testing was tried with 72 prathom sukka four bilingual students (dialect Malayu and Thai language). These subjects were classified into experimental and control groups. Four learning strategies; selective attention, note taking, organizational planning and summarization were used as treatment variables for training the experimental group while the control group was taught by conventional method. In each group, the prior knowledge component was assigned to be a control variable to divide students into groups with high and low prior knowledge. The last component, text characteristics were used in a reading comprehension test which classified into 3 different types of content; familiar, unfamiliar and general. Three factors experiment (2x2x3) with repeated measures on the last factor (text characteristics) was designed for this experiment. Moreover, pretest and posttest of Thai language proficiency were taken into account. It took 4 weeks for training learning strategies. The results confirmed that the three components affected on reading comprehension and there was an interaction among these 3 components. But, the interaction between 2 components was found only an interaction between learning strategies training and prior knowledge. Besides it was found that the experimental group had higher Thai Language proficiency score than the control group and the posttest score of the experimental group was significantly higher than the pretest score.

ภาควิชา..... จิตวิทยา
สาขาวิชา..... จิตวิทยาการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล และรองศาสตราจารย์ ดร. สุมิตรา อังวัฒนกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาพิจารณาความตรงตามเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้างของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนบ้านเมืองยอน โรงเรียนมายอ (สภิกษุภุมมา) อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ที่ได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น และให้ความช่วยเหลืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.คณิต ไชยมุกด์ และอาจารย์โชคชัย เหลืองธวัชบรรณิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SAS และ SPSS

บุคคลที่ผู้วิจัยมีอาจะเว้นการกล่าวถึง คือ คุณพ่อ คุณแม่ และนายแพทย์วิเชียร พงศ์ดิยะ โพบูลย์ ที่เป็นกำลังใจพร้อมทั้งดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้วิจัยจนสามารถทำพานี้ได้สำเร็จจุลสว่างได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สุมาลี ชุศรี

เมษายน 2536

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูป.....	ด
สารบัญแผนภูมิ.....	ท
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คานิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การอ่านและความเข้าใจในการอ่าน.....	12
แนวคิดทฤษฎีการประมวลข้อมูล.....	20
แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม.....	23
กลวิธีการเรียนรู้.....	36
ความหมายของกลวิธีการเรียนรู้.....	36
ความสำคัญของกลวิธีการเรียนรู้.....	37
กลวิธีการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนภาษา.....	39
ความสำคัญของลักษณะ เนื้อ เรื่องที่อ่าน.....	44
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน.....	46
การนำแนวคิดทั้งหมดมาพัฒนา "รูปแบบปฏิสัมพันธ์ของการสอนอ่านเข้าใจ ความ".....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ขั้นตอนการวิจัย.....	57
แบบวิจัย.....	60
กลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การจัดกลุ่มตัวอย่าง เข้ากลุ่มทดลอง.....	73
แบบแผนการทดลอง.....	78
การดำเนินการทดลอง.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4	86
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
5	113
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก ก.....	145
ภาคผนวก ข.....	146
ภาคผนวก ค.....	231
ประวัติผู้วิจัย.....	241

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้พื้นฐานในแต่ละหัวเรื่อง ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่านสำหรับ กลุ่มตัวอย่าง.....	64
2	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน เข้าใจความของบทความทั้ง 3 ประเภท.....	67
3	วันที่ของการสอบ โรงเรียนที่ทดสอบ จำนวนห้อง แบบทดสอบ และเวลาที่ใช้ ในการทดสอบ.....	56
4	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่านสูงและต่ำ จำแนกตาม โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	75
5	จำนวนนักเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม รวม 72 คน.....	76
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนดัชนีความรู้พื้นฐาน และคะแนน ทดสอบก่อน จำแนกตามเงื่อนไขการทดลอง (วิธีสอน) และระดับความรู้พื้นฐาน ในเรื่องที่อ่าน (PN).....	77
7	แบบทดลอง 2x2x3 โดยวัดซ้ำที่ตัวแปรสุดท้าย คือลักษณะของเนื้อเรื่องที่อ่าน (Winer : 559-569).....	79
8	ลำดับที่ของประเภทบทความที่เสนอให้ผู้รับการทดลองแต่ละคนอ่าน.....	84
9	ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการอ่านเข้าใจความ จำแนกตามตัวแปร วิธีสอน (T) ระดับความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน (PN) และประเภทของ บทความ (RP).....	89
10	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2x2x3 โดย วัดซ้ำที่ประเภทของ บทความ.....	91
11	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนความสามารถในการอ่าน เข้าใจความ จากบทความทั้ง 3 ประเภท.....	93
12	สรุปผลปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรวิธีสอน (T) ความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน (PN) และประเภทของบทความ (RP) ในแบบต่างๆ.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนการอ่านเข้าใจความ จำแนกตามระดับต่างๆ ของความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน (PN) และวิธีสอน (T). 96
14	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความสามารถใน การอ่านเข้าใจความจำแนกตามวิธีสอน (T) และประเภทของบทความ (RP).. 98
15	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความสามารถใน การอ่านเข้าใจความจำแนกตามระดับความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน (PN) และ ประเภทของบทความ (RP)..... 100
16	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนการอ่าน เข้าใจความของบทความประเภทที่คุ้นเคย (RP ₁) จำแนกตามระดับของ ความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน (PN) และวิธีสอนแบบต่างๆ (T)..... 102
17	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนการอ่าน เข้าใจความของบทความประเภทที่คุ้นเคย (RP ₂) จำแนกตามระดับของ ความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน (PN) และวิธีสอน (T)..... 104
18	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนการอ่าน เข้าใจความของบทความประเภททั่วไป (RP ₃) จำแนกตามระดับของความรู้ พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน (PN) และวิธีสอน (T)..... 107
19	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความสามารถใน การอ่านเข้าใจความจากการทดสอบครั้งแรก (Pretest) และการทดสอบ ครั้งหลัง (Posttest) จำแนกตามวิธีสอน..... 109
20	ค่าอำนาจจำแนก ระดับความยากของแบบทดสอบความรู้พื้นฐานในเรื่องที่อ่าน.. 219
21	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความฉบับ ทดสอบก่อน (Pretest)..... 220
22	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความฉบับ ทดสอบหลัง (Posttest)..... 221

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความลับ เรื่องประเพณีทอดกฐิน	222
24	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความลับ เรื่องประเพณีชักพระ	223
25	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความลับ เรื่องการละหมาด	224
26	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความลับ เรื่องการถือศีลอด	225
27	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความลับ เรื่องม่านสี	226
28	ระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการอ่านเข้าใจความลับ เรื่องสามล้อเมืองปัตตานี	227

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ของ T x PN.....	97
2	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ของ T x RP.....	99
3	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ของ PN x RP.....	101
4	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ของ T x PN ที่ RP ₁	103
5	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ของ T x PN ที่ RP ₂	105
6	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ของ T x PN ที่ RP ₃	108

สารบัญแนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1	ปฏิสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดการอ่าน.....	14
2	แสดงลำดับขั้นของรูปแบบความสัมพันธ์ของเสียงที่ได้ยิน - คำพูดโดยผ่านความเข้าใจในการอ่าน.....	15
3	การอ่านในรูปแบบของพฤติกรรมทางปัญญา:รูปแบบปฏิสัมพันธ์.....	18
4	ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการอ่าน กระบวนการเข้ารหัสผลการเรียนรู้ และความสามารถในการอ่าน ตามแนวทฤษฎีประมวลข้อมูลและ ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม.....	34
5	รูปแบบพื้นฐานของการสอนของ แกลสเซอร์ (Glaser 1962).....	48
6	แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิม ความสามารถในการสร้างมโนทัศน์และกลวิธีการในการใช้กระบวนการ.....	51
7	รูปแบบปฏิสัมพันธ์ของการสอนอ่านเข้าใจความ.....	54
8	ลำดับขั้นตอนการดำเนินการทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกกลวิธีการเรียนและกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ.....	69
9	แสดงขั้นตอนการฝึกกลวิธีการเรียน.....	81
10	รูปแบบปฏิสัมพันธ์ของการสอนอ่านเข้าใจความที่ได้จากการทดลอง.....	110